

**UCHWAŁA NR LXXXI/762/2023  
RADY MIEJSKIEJ W TARNOWIE**

z dnia 26 stycznia 2023 r.

**w sprawie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy  
w Rodzinie dla Gminy Miasta Tarnowa na lata 2023 - 2026**

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40) oraz art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249), Rada Miejska w Tarnowie uchwala, co następuje:

**§ 1.** Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Miasta Tarnowa na lata 2023 – 2026, w brzmieniu jak w załączniku do niniejszej uchwały.

**§ 2.** Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Tarnowa.

**§ 3.** Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady  
Miejskiej w Tarnowie

**Jakub Kwaśny**

Załącznik do uchwały Nr LXXXI/762/2023  
Rady Miejskiej w Tarnowie  
z dnia 26 stycznia 2023 r.

**GMINNY PROGRAM  
PRZECIWDZIAŁANIA  
PRZEMOCY W RODZINIE  
ORAZ  
OCHRONY OFIAR  
PRZEMOCY W RODZINIE  
DLA GMINY MIASTA TARNOWA  
na LATA 2023 - 2026**

Tarnów 2023

## Spis treści

<b>SPIS TREŚCI.....</b>	<b>2</b>
<b>WPROWADZENIE .....</b>	<b>4</b>
<b>I. PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA GMINNEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE.....</b>	<b>5</b>
<b>II. ZADANIA USTAWOWE SŁUŻB I INSTYTUCJI W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE. ....</b>	<b>7</b>
<b>III. PRZEMOC W RODZINIE – PODSTAWY TEORETYCZNE.....</b>	<b>11</b>
<b>3.1 DEFINICJA PRZEMOCY.....</b>	<b>11</b>
<b>3.2 RODZAJE PRZEMOCY. ....</b>	<b>11</b>
<b>3.3 CYKLE PRZEMOCY W RODZINIE. ....</b>	<b>12</b>
<b>3.4 SPOŁECZNE SKUTKI PRZEMOCY W RODZINIE.....</b>	<b>12</b>
<b>IV. DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY W RODZINIE.....</b>	<b>13</b>
<b>4.1 PRZEMOC W RODZINIE NA TERENIE GMINY MIASTA TARNOWA W OPARCIU O DANE INSTYTUCJONALNE. ....</b>	<b>15</b>
<b>4.2 ANALIZA SWOT SYSTEMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE NA TERENIE GMINY MIASTA TARNOWA. ....</b>	<b>19</b>
<b>V. ZAŁOŻENIA PROGRAMOWE GMINNEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE. ....</b>	<b>21</b>
<b>5.1 ADRESACI PROGRAMU.....</b>	<b>21</b>
<b>5.2 REALIZATORZY PROGRAMU.....</b>	<b>21</b>
<b>VI. CELE PROGRAMU, OBSZARY, WSKAŹNIKI, INSTYTUCJE I PODMIOTY REALIZUJĄCE PROGRAM. ....</b>	<b>22</b>
<b>6.1 CEL GŁÓWNY PROGRAMU:.....</b>	<b>22</b>

<b>6.2 CELE SZCZEGÓŁOWE:</b> .....	<b>22</b>
<b>6.3 OBSZARY DZIAŁAŃ:</b> .....	<b>22</b>
<b>VII. MONITORING I SPRAWOZDAWCZOŚĆ.</b> .....	<b>36</b>
<b>VIII. ZASADY FINANSOWANIA.</b> .....	<b>36</b>
<b>IX. EWALUACJA.</b> .....	<b>37</b>
<b>BIBLIOGRAFIA</b> .....	<b>37</b>

## **WPROWADZENIE**

Rodzina jest pierwszym i podstawowym środowiskiem życia człowieka. To w niej kształtują się nasze postawy, poglądy i styl życia. Prawidłowe relacje w rodzinie, oparte na miłości i zrozumieniu, to jedne z najważniejszych czynników zapobiegania powstawaniu problemów społecznych, tak więc pozytywne, pełne uczucia relacje rodzinne działają jak bufor chroniący przed wewnętrznym i zewnętrznym stresem.

Jednym ze zjawisk, które zaburzają rodzinie jej prawidłowe funkcjonowanie jest przemoc. Dotknięta nią rodzina przestaje być zdrowym środowiskiem niezbędnym do zaspokojenia podstawowych potrzeb oraz prawidłowego rozwoju psychicznego jej członków. Przemoc w rodzinie narusza podstawowe prawa człowieka do miłości, szacunku oraz niszczy poczucie bezpieczeństwa i zaufania.

Każda rodzina może być narażona na przemoc, ponieważ dotyka ona osób różnej płci i wieku pochodzących ze wszystkich warstw społecznych. Funkcjonujące w naszym społeczeństwie stereotypy powodują, że przemoc w rodzinie jest nieodpowiednio postrzegana. Istnieje błędne przekonanie, że przemoc to sprawa prywatna każdej rodziny i nikt nie powinien się wtrącać do tego, w jaki sposób osoby rozwiązują swoje problemy. Powszechne jest także twierdzenie, że przemoc występuje wyłącznie w rodzinach z marginesu społecznego, a sprawcy działają pod wpływem alkoholu lub są chorzy psychicznie. Niektórzy nawet sądzą, że bite kobiety akceptują przemoc, bo nie starają się uwolnić z toksycznego związku.

Członkowie rodzin uwikłanych w przemoc wymagają pomocy nie tylko od swoich bliskich, ale także od środowiska sąsiedzkiego, zobowiązanego do reagowania na przemoc. Przede wszystkim obowiązek niesienia tej pomocy spoczywa na służbach i instytucjach do tego powołanych. Zapobieganie przemocy musi się więc koncentrować na odbudowaniu prawidłowych relacji w rodzinie.

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie winno być przedmiotem świadomych, profesjonalnych i skoordynowanych działań zaradczych.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Miasta Tarnowa na lata 2023 – 2026 stanowi wypełnienie zasadniczego zadania określonego w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249), którym jest opracowanie i realizacja programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Rozdział pierwszy niniejszego opracowania zawiera podstawy prawne działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie. Rozdział drugi wskazuje ustawowe zadania służb i instytucji zobligowanych do podejmowania działań. W rozdziale trzecim przybliżono teoretyczne podstawy zjawiska przemocy w rodzinie, a w rozdziale czwartym opisano diagnozę zjawiska przemocy w rodzinie na terenie miasta Tarnowa. Rozdział piąty

określa adresatów i realizatorów natomiast w rozdziale szóstym wskazano cel główny Programu, cele szczegółowe oraz obszary działań. W rozdziale siódmym określono sposób monitoringu oraz zasady sprawozdawczości ze zrealizowanych zadań. Rozdział ósmy zawiera źródła finansowania Programu, a dziewiąty jest opisem sposobu jego ewaluacji.

Działania zawarte w Programie skierowane są zarówno do:

- osób uwikłanych w przemoc w rodzinie,
- wszystkich mieszkańców miasta Tarnowa w zakresie edukacji i profilaktyki oraz reagowania na przemoc,
- przedstawicieli służb i instytucji zobowiązanych do przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Działania zawarte w Programie tworzą gminny system przeciwdziałania przemocy w rodzinie dla miasta Tarnowa. Główny cel określony w Programie przyczyni się do zwiększenia skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenia skali tego zjawiska na terenie miasta. Zakłada się interdyscyplinarny charakter podejmowanych działań.

## **I. Podstawy prawne opracowania Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.**

Podstawę prawną działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie oraz pomocą osobom doznającym przemocy stanowią m. in. ustawy:

1. **Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej** z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.). Jest to najważniejszy dokument w ustawodawstwie polskim, który określa podstawowe prawa obywatelskie. Konstytucja wskazuje, że instytucja rodziny jest objęta szczególną ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej, a jej dobro państwo ma obowiązek uwzględnić w swojej polityce społecznej, zwłaszcza poprzez udzielanie szczególnej pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji społecznej. W rozdziale drugim Konstytucji znajduje się zapis, który zapewnia każdemu nietykalność osobistą i cielesną oraz stawia na ich straży władze publiczne. W myśl Konstytucji kobieta i mężczyzna mają równe prawa w życiu rodzinnym, politycznym, społecznym i gospodarczym, a każdy ma prawo żądać od organów władzy publicznej szczególnej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją.

2. **Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie** (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249). Dokument w art. 6 ust. 2 zobowiązuje gminy do opracowania i realizacji gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie, prowadzenia poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie, zapewnienia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia, tworzenia zespołów interdyscyplinarnych.

3. **Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji** (Dz. U. z 2021 r. poz. 1882 z późn. zm.). Dokument określa kompetencje policji w zakresie zapewnienia ochrony bezpieczeństwa ludzi oraz utrzymania bezpieczeństwa i porządku publicznego. Do zadań policji należy: ochrona życia, zdrowia i mienia ludzi, inicjowanie i organizowanie działań mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń, wykrywanie przestępstw i wykroczeń oraz ściganie ich sprawców.

4. **Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej** (Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 z późn. zm.). Ustawa określa kompetencje jednostek i pracowników pomocy społecznej, których zadaniem jest m. in. udzielanie pomocy osobom i rodzinom uwięzonym w przemoc. W myśl ustawy przemoc w rodzinie jest jednym z powodów uzyskania pomocy i wsparcia od jednostek pomocy społecznej.

5. **Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej** (Dz. U. z 2022 r. poz. 447 z późn. zm.). Celem ustawy jest skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Ustawodawca podkreśla, że skuteczna pomoc dla rodzin może być osiągnięta wyłącznie poprzez ścisłą współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących na rzecz tych rodzin.

6. **Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi** (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119 z późn. zm.). Zgodnie z ustawą samorząd gminy ma obowiązek udzielić pomocy psychologicznej i prawnej rodzinom, w których występują problemy alkoholowe. Gmina ma również obowiązek podejmowania działań zmierzających do ochrony przed przemocą w tych rodzinach.

7. **Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny** (Dz. U. z 2022 r. poz. 1138 z późn. zm.). Zgodnie z art. 207 § 1 Kodeksu - kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

Zgodnie z art. 207 § 1a Kodeksu – kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą nieporadną ze względu na jej wiek, stan psychiczny lub fizyczny podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

Zgodnie z art. 207 § 2 Kodeksu – jeżeli czyn określony w § 1 lub § 1a połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

Zgodnie z art. 207 § 3 Kodeksu – jeżeli następstwem czynu określonego w § 1 – 2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12.

**Gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie jest spójny z Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.**

## **II. Zadania ustawowe służb i instytucji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.**

Miasto Tarnów jest gminą na prawach powiatu i realizuje zadania z zakresu zadań powiatu i zadań gminy. Jednolite działania na rzecz zapobiegania przemocy w rodzinie w Polsce określa ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, zwana dalej „ustawą”. Głównym założeniem tej ustawy jest „zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz inicjowanie i wspieranie działań polegających na podnoszeniu świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie”. Dzięki takiej konstrukcji przepisów dokonał się pierwszy ważny krok podnoszący świadomość społeczną w zakresie przeciwdziałania zjawisku przemocy w rodzinie. Wówczas nadano działaniom z wymienionego obszaru ramy prawne, które podniosły rangę zadań realizowanych przez instytucje rządowe, samorządowe i pozarządowe.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 ustawy „zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie są realizowane przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej lub ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, chyba że przepisy ustawy stanowią inaczej.

Do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania zjawisku przemocy poprzez:

- 1) opracowanie i realizację gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- 2) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą;
- 3) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
- 4) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych;

Do zadań własnych powiatu należy w szczególności:

- 1) opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- 2) opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
- 3) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
- 4) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej.

Do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy w szczególności:

- 1) tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy



w rodzinie;

2) opracowanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

Przemoc jest zjawiskiem wielowymiarowym, wymaga zaangażowania specjalistów kilku dziedzin, aby zapewnić specjalistyczną i interdyscyplinarną pomoc osobom doznającym przemocy. Według zamierzeń ustawodawcy, zgodnie ze zmianą ustawy z 2010 r. rolę taką pełnić ma Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy. Do zadań Zespołu Interdyscyplinarnego należy między innymi diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie, mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku, inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie oraz rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym. W Tarnowie Zespół Interdyscyplinarny powołany jest przez Prezydenta Miasta Tarnowa w oparciu o zasady ustalone przez Radę Miejską w Tarnowie.

Podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą w rodzinie odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie. Opis procedury oraz wzór formularzy określa rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. Nr 209, poz. 1245), wydane na podstawie art. 9d ust. 5 ustawy.

Ustawa nakłada obowiązek prowadzenia procedury „Niebieskie Karty” na przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty i ochrony zdrowia w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. Wszczęcie procedury następuje przez wypełnienie formularza: „Niebieska Karta A” w przypadku powzięcia, w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych podejrzenia stosowania przemocy wobec członków rodziny, lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny, lub przez osobę będącą świadkiem przemocy w rodzinie.

Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie.

Cytowane wyżej rozporządzenie wyznacza każdej z wymienionej w nim instytucji następujące zadania:

**- pracownik socjalny:**

1) diagnozuje sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;

2) udziela kompleksowych informacji o:

- a) możliwościach uzyskania pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej, oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie,
- b) formach pomocy dzieciom doznającym przemocy w rodzinie oraz o instytucjach i podmiotach świadczących tę pomoc,

- c) możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;
- 3) organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;
- 4) zapewnia osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, w zależności od potrzeb, schronienie w całodobowej placówce świadczącej pomoc, w tym w szczególności w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie;
- 5) może prowadzić rozmowy z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, na temat konsekwencji stosowania przemocy w rodzinie oraz informuje te osoby o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii i udziale w programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie;

**- przedstawiciel gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych:**

- 1) diagnozuje sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;
- 2) udziela kompleksowych informacji o:
  - a) możliwościach uzyskania pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej, oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie,
  - b) formach pomocy dzieciom doznającym przemocy w rodzinie oraz o instytucjach i podmiotach świadczących tę pomoc;
  - c) możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;
- 3) organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;
- 4) może prowadzić rozmowy z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, na temat konsekwencji stosowania przemocy w rodzinie oraz informuje te osoby o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii i udziale w programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie;

**- funkcjonariusz policji:**

- 1) udziela osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, niezbędnej pomocy, w tym udziela pierwszej pomocy;
- 2) organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;
- 3) podejmuje, w razie potrzeby, inne niezbędne czynności zapewniające ochronę życia, zdrowia i mienia osób, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie, włącznie z zastosowaniem na podstawie odrębnych przepisów w stosunku do osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, środków przymusu bezpośredniego i zatrzymania;
- 4) przeprowadza, o ile jest to możliwe, z osobą, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, rozmowę, w szczególności o odpowiedzialności karnej za znęcanie się fizyczne lub psychiczne nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub

przemijającym stosunku zależności od osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny, oraz wzywa osobę, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, do zachowania zgodnego z prawem i zasadami współżycia społecznego;

5) przeprowadza na miejscu zdarzenia, w przypadkach niecierpiących zwłoki, czynności procesowe w niezbędnym zakresie, w granicach koniecznych do zabezpieczenia śladów i dowodów przestępstwa;

6) podejmuje działania mające na celu zapobieganie zagrożeniom mogącym występować w rodzinie, w szczególności składa systematyczne wizyty sprawdzające stan bezpieczeństwa osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, w zależności od potrzeb określonych przez zespół interdyscyplinarny lub grupę roboczą;

**- przedstawiciel ochrony zdrowia:**

każdorazowo udziela osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, informacji o możliwościach uzyskania pomocy i wsparcia oraz o uprawnieniu do uzyskania bezpłatnego zaświadczenia lekarskiego o ustaleniu przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie;

**- przedstawiciel oświaty:**

1) udziela kompleksowych informacji o:

- a) możliwościach uzyskania pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej, oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie;
- b) możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;

2) organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;

3) może prowadzić rozmowy z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, na temat konsekwencji stosowania przemocy w rodzinie oraz informuje te osoby o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii i udziale w programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie;

4) diagnozuje sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, w tym w szczególności wobec dzieci;

5) udziela kompleksowych informacji rodzicowi, opiekunowi prawnemu, faktycznemu lub osobie najbliższej o możliwościach pomocy psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej oraz wsparcia rodzinie, w tym o formach pomocy dzieciom świadczonych przez instytucje i podmioty w zakresie specjalistycznej pomocy na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie;

**- członkowie zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej:**

1) udzielają pomocy osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;

2) podejmują działania w stosunku do osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje

przemoc w rodzinie, w celu zaprzestania stosowania tego rodzaju zachowań;

3) zapraszają osobę, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, na spotkanie zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej;

4) opracowują indywidualny plan pomocy dla osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie oraz członków jej rodziny, który zawiera propozycje działań pomocowych;

5) rozstrzygają o braku zasadności podejmowania działań.

### III. Przemoc w rodzinie – podstawy teoretyczne.

#### 3.1 Definicja przemocy.

Ustawa w art. 2 pkt 2 określa przemoc w rodzinie *„jako jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodzin, a także osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodując szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”*.

O przemocy możemy mówić wtedy, gdy wystąpią łącznie cztery następujące działania:

- 1) **zamierzone i nieprzypadkowe**, skierowane przeciwko innym członkom rodziny;
- 2) **naruszające prawa i dobra osobiste** osoby jej doświadczającej, w tym prawo do nietykalności fizycznej, szacunku i godności;
- 3) **powodujące ból i cierpienie**, co w efekcie skutkuje mniejszą zdolnością osoby jej doświadczającej do samoobrony;
- 4) **wykorzystujące wyraźną asymetrię sił**, w relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą.

#### 3.2 Rodzaje przemocy.

Zjawisko przemocy domowej może przejawiać różne formy:

1) **przemoc fizyczna** – polega na używaniu fizycznej siły w celu wymuszenia określonego postępowania, wywołania lęku. Zalicza się do niej bardzo szeroki wachlarz zachowań sprawcy, między innymi: popychanie, wykręcanie rąk, szarpanie, policzkowanie, kopanie, duszenie, bicie, oparzenie itp.,

2) **przemoc psychiczna** – niesie za sobą stałe poczucie zagrożenia, wytwarza atmosferę napięcia i niepewności. Ma na celu spowodowanie zachwiania pozytywnego obrazu osoby doświadczającej przemocy. Zalicza się do niej: wyśmiewanie poglądów, wyglądu, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku, stała krytyka, kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami, domaganie

się posłuszeństwa, degradacja werbalna (wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie) itp.,

**3) przemoc seksualna** – polega na przedmiotowym traktowaniu i wymuszaniu niechcianych przez osobę doznającą przemocy zachowań w celu zaspokojenia własnych potrzeb seksualnych osoby stosującej przemoc,

**4) przemoc ekonomiczna** – to działanie prowadzące do całkowitej finansowej zależności osoby doznającej przemocy od osoby ją stosującej. Zalicza się do niej: uniemożliwianie podjęcia pracy, odbieranie zarobionych pieniędzy, nie zaspokajanie podstawowych potrzeb materialnych rodziny itp.

### 3.3 Cykle przemocy w rodzinie.

Zjawisko przemocy charakteryzuje się cyklicznością następowania po sobie określonych faz:

**1) faza narastania napięcia** charakteryzuje się wzrostem napięcia i agresji u osoby stosującej przemoc. Każdy drobiazg wywołuje jej złość, poirytowanie. Osoba ta prowokuje kłótnie i staje się coraz bardziej niebezpieczna. Osoba doznająca przemocy natomiast stara się opanować sytuację, próbuje uspokoić partnera, spełnia jego wszystkie zachcianki i dokładnie wywiązuje się ze swoich obowiązków. Zdarza się, że w momencie, gdy napięcie staje się nie do zniesienia, sama wywołuje awanturę, żeby „mieć to już za sobą”.

**2) faza gwałtownej (tzw. ostrej) przemocy** charakteryzuje się wybuchem agresji u osoby stosującej przemoc w rodzinie. Wybuch wywołuje najczęściej jakiś drobiazg. Osoba staje się gwałtowna, niebezpieczna, traci kontrolę nad zachowaniem. Poza przemocą fizyczną używa również innych jej form. Skutki użytej przemocy mogą być różne np. uszkodzenie ciała, pobicie, zranienie. Po zakończeniu wybuchu agresji osoba doznająca przemocy jest w stanie szoku, odczuwa wstyd, przerażenie, bezsilność. W tej fazie osoba doznająca przemocy najczęściej szuka pomocy, zaczyna kontaktować się z instytucjami, próbuje przerwać mechanizm przemocy.

**3) faza miodowego miesiąca** charakteryzuje się skrucą ze strony osoby stosującej przemoc. Osoba ta stara się znaleźć jakieś wytłumaczenie dla tego co zrobiła. Obiecuje, że nigdy się to nie powtórzy. Swoim postępowaniem próbuje zdobyć przebaczenie i ponowne zaufanie ze strony osoby doświadczającej przemocy. Pod wpływem zapewnień agresora oraz zmiany jego postępowania, osoba doznająca przemocy zaczyna wierzyć w jego przemianę i jednorazowy charakter przemocy. Osoba stosująca przemoc czuje się bezkarnie oraz utwierdza się w przekonaniu, że następnym razem również uzyska przebaczenie. Faza ta kończy się najczęściej kolejnym narastaniem napięcia. Największym zagrożeniem fazy miodowego miesiąca jest fakt, że przemoc w kolejnym cyklu najczęściej jest gwałtowniejsza i bardziej brutalna.

### 3.4 Społeczne skutki przemocy w rodzinie.

Przemoc w rodzinie jest problemem społecznym. Osoby jej doznające nie są w stanie funkcjonować poprawnie w relacjach interpersonalnych, są wyizolowane i bezradne. Dzieci

wychowywane w rodzinach, w których dochodziło do przemocy z dużym prawdopodobieństwem będą ujawniać zaburzenia zachowania, zachowywać się agresywnie, powtarzać zaobserwowane zachowania w późniejszym życiu. Prawdopodobne jest również kontynuowanie schematu rodzinnego poprzez wybieranie agresywnego partnera.

Osoby doznające przemocy domowej doświadczają lęku, cierpienia, bezsilności, przygnębienia i rozpacz; doznają ostrych psychofizycznych urazów i podlegają długotrwałemu procesowi niszczącego stresu. Ponadto osoby doznające przemocy domowej charakteryzuje niska samoocena, bierne strategie radzenia sobie ze stresem, silna zależność, lęk, obniżony nastrój, izolacja społeczna, skłonność do obwiniania siebie, dolegliwości psychosomatyczne a bywa też, że nadużywają alkoholu i przyjmują środki psychoaktywne.

Osoby doświadczające przemocy żyją w silnym poczuciu winy, przypisując sobie odpowiedzialność za zdenerwowanie, frustracje itp. osoby stosującej przemoc; są przekonane, że to ich działanie powoduje akty przemocy. Czują, że nie mają wpływu na własne życie, nie kontrolują tego, co dzieje się z nimi i wokół nich, stąd też są nieufne wobec otoczenia. Życie w ciągłym napięciu, poczuciu zagrożenia powoduje, że cały swój wysiłek skupiają na analizie bieżącej sytuacji, przetrwaniu, a nie poszukiwaniu możliwości zmiany.

#### **IV. Diagnoza problemu przemocy w rodzinie.**

Dokładne zdiagnozowanie skali przemocy domowej jest bardzo trudne. W społeczeństwie w dalszym ciągu dominuje przekonanie, że problemy rodzinne powinny być rozwiązywane w rodzinie, bez ingerencji zewnętrznych instytucji. Przemoc w rodzinie traktowana jest jako sprawa wstydliva, drażliwa. Z tego powodu właściwe zdiagnozowanie skali tego zjawiska nie jest możliwe. Praktycznie liczby podawane w statystykach nie odzwierciedlają tego zjawiska w całej jego rozciągłości. Zgłoszenia o przemocy dotyczą tylko ujawnionych przypadków, gdzie ofiary zdecydowały się na podjęcie działań. Większość aktów przemocy jest jednak nieujawniana, a dramaty wielu osób rozgrywają się w czterech ścianach ich domów.

Badania przeprowadzone przez Kantor Polska dla Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, opublikowane w 2019 r. pn. „*Ogólnopolska diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie*” pokazują, że przemocy w rodzinie najczęściej doświadczają kobiety i dzieci. Na przemoc najbardziej narażone są osoby, które doświadczyły jej w dzieciństwie.

Najpowszechniejszą formą przemocy jest przemoc psychiczna. W 2019 r. przemocy psychicznej doświadczyło 29% badanych. Na przełomie całego życia 40% respondentów przyznało, że doświadczyło tej formy przemocy więcej niż raz w życiu.

W trakcie przeprowadzonych badań 14% respondentów wskazało, że w 2019 r. doświadczyło przemocy fizycznej. Co czwarty Polak (23%) doświadczył kiedykolwiek przemocy fizycznej, na wielokrotne doznawanie tej formy przemocy wskazało 16% osób. Badania pokazały, że osoby które deklarowały, że doznawały w swoim życiu przemocy fizycznej, wskazywały najczęściej, iż doświadczenie to miało miejsce wiele lat temu, najprawdopodobniej w dzieciństwie.

Przemoc ekonomiczna dotknęła 13% badanych. 5% respondentów stwierdziło, że doświadczyli przemocy seksualnej, co zdaniem ekspertów jest liczbą mocno zaniżoną. Ten rodzaj przemocy rzadko jest ujawniany, gdyż Polacy wstydzą się mówić o tej sferze życia, a ponadto wiedza o przemocy seksualnej jest bardzo niska i często zachowania będące jej przejawem nie są tak postrzegane.

Wyniki badań bardzo wyraźnie wskazują na korelacje pomiędzy nadużywaniem alkoholu, a przemocą w rodzinie. To, że osoba dopuszczająca się przemocy była pod wpływem alkoholu, przyznaje 30% osób, które dotknęła przemoc ekonomiczna, a 44% osób, które dotknęła przemoc fizyczna.

Osoby doświadczające przemocy w rodzinie w większości nie szukają pomocy w związku z tym, co je spotkało. Niemniej jednak w przypadku, kiedy osoby te zdecydują się na szukanie wsparcia, to najczęściej po pomoc zwracają się te doświadczające przemocy fizycznej, psychicznej czy ekonomicznej (od 31% do 24%) a najrzadziej seksualnej – 11%.

Eksperti zwracają uwagę na wiele barier, które powodują, że osoby doświadczające przemocy w rodzinie, nie szukają pomocy. Są to między innymi: niskie poczucie własnej wartości, uzależnienie psychiczne i ekonomiczne od osoby, która przemocy się dopuszcza, stereotypowe przekonania na temat tego, jakie zachowania w rodzinie są dopuszczalne.

Badania pokazały również, że 30% respondentów potwierdza bycie sprawcą przemocy w rodzinie – jednokrotnym 9%, kilkakrotnym 17% i wielokrotnym 3%. Oznacza to, że ponad 9 mln Polaków przyznaje się do stosowania przemocy w rodzinie, a około 6 mln było w takiej sytuacji kilka razy lub wielokrotnie. Do stosowania przemocy psychicznej przyznało się najwięcej osób (24%), w dalszej kolejności fizycznej (11%), a w najmniejszym zakresie do ekonomicznej (5%) i seksualnej (2%).

Badanie realizowane na zlecenie Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej w 2021 r. pn. „*Ogólnopolska diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie wobec dzieci*” pokazało, że przemoc wobec dzieci w dalszym ciągu nie jest zjawiskiem maginalnym. Według respondentów najbardziej rozpowszechnioną formą przemocy w rodzinie wobec dzieci jest przemoc psychiczna. W drugiej kolejności dzieci doświadczają zaniedbania oraz przemocy fizycznej. Wyniki badań pokazały, że 38% rodziców/ opiekunów stosują klapsy jako metodę wychowawczą.

Zebrane dane na temat przemocy wobec dzieci wskazują, że Polacy wysoko oceniają swoją wiedzę na temat przemocy w rodzinie, a większość osób (61%), które zaobserwowały przemoc w swoim otoczeniu podjęłaby w związku z tym różnego rodzaju działania. Była to przede wszystkim rozmowa, uświadomienie problemu (26%), zgłoszenie na Policję (20%) czy do organów pomocy społecznej (18%).

Wyniki cytowanych badań pokazują, że prawie co trzeci Polak (32%) przyznaje się, że w dzieciństwie doświadczył przemocy fizycznej, a 28% badanych przyznało, że doznawało przemocy psychicznej. Zdecydowana większość Polaków (81%) jest również świadoma, że dziecko doznaje przemocy również wtedy, gdy widzi przemoc pomiędzy swoimi rodzicami.

## 4.1 Przemoc w rodzinie na terenie Gminy Miasta Tarnowa w oparciu o dane instytucjonalne.

Miasto Tarnów jest gminą miejską położoną we wschodniej części województwa małopolskiego. Liczba mieszkańców na dzień 31.12.2022 r. wynosiła 101.975 osób, w tym 54.450 kobiet oraz 47.525 mężczyzn (źródło: Wydział Spraw Obywatelskich UMT).

Gmina Miasta Tarnowa posiada diagnozę lokalnych problemów społecznych, która obejmuje również problem przemocy wśród mieszkańców miasta Tarnowa. Diagnoza sporządzona została na potrzeby realizacji Gminnego Programu Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta Tarnowa. Ostatnia diagnoza opracowana została w 2022 r.

Z przeprowadzonych badań wynika, że 18% badanych mieszkańców Tarnowa deklaruje, że zna osobę, która w swoim życiu doświadczyła przemocy w rodzinie. W porównaniu z badaniami z 2018 r. nastąpił znaczny wzrost odsetka dorosłych mieszkańców Tarnowa deklarujących, że zna w swoim otoczeniu osobę, która doświadczyła przemocy w rodzinie. W 2018 r. jedynie 4% respondentów wskazywało takie osoby.

W 2022 r., w stosunku do 2018 r., odsetek dorosłych mieszkańców deklarujących doświadczenie przemocy w rodzinie zwiększył się z 4% do 13%. Osoby, które zostały dotknięte tym problemem w 2022 r. deklarują, iż sprawcami przemocy są najczęściej rodzice i partner/partnerka. W badaniach z 2018 r. były to dzieci i partner/partnerka.

Do stosowania zachowań przemocowych w 2018 r. i 2022 r. przyznało się 4% badanych. Mieszkańcy, którzy przyznali się do stosowania przemocy w rodzinie przemoc stosują głównie wobec dzieci/dziecka (64%). W dalszej kolejności znalazło się rodzeństwo i partner/partnerka (16%), dziadkowie (8%), rodzice (4%).

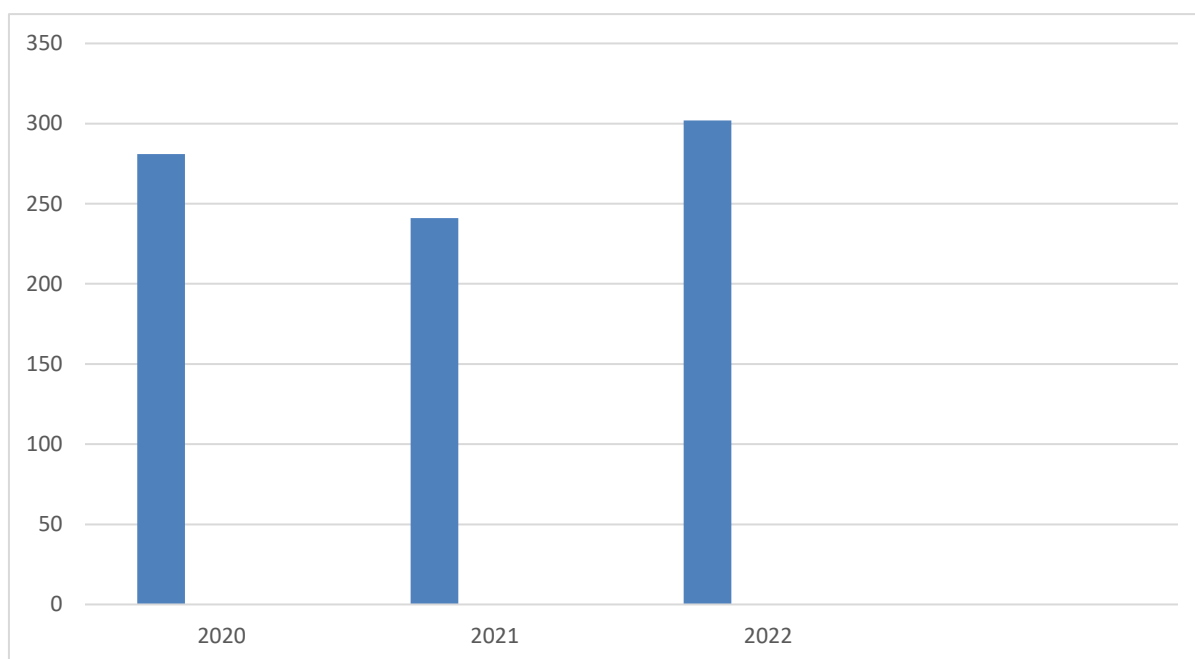
Z deklaracji ankietowanych wynika, że najczęściej stosowanym rodzajem przemocy była przemoc psychiczna (60%). Przemoc fizyczną stosowało 40% respondentów, seksualną 12% respondentów a ekonomiczną 8% badanych. 8% respondentów nie potrafiło jednoznacznie stwierdzić jakiego rodzaju przemoc stosowało.

W badaniu zbadano również przekonania mieszkańców Tarnowa odnośnie stosowania kar fizycznych w stosunku do dzieci, jako elementu wychowawczego. Z przeprowadzonej analizy wynika, iż odsetek dorosłych mieszkańców uważających kary fizyczne w stosunku do dziecka za dobrą metodę wychowawczą lub wykazującym w tym zakresie brak wiedzy uległ zwiększeniu z 35% w 2018 r. do 39% w 2022 r.

Działaniami z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w 2020 r. objętych było 281 rodzin, w 2021 r. 241 rodzin, natomiast w 2022 r. 302 rodziny.



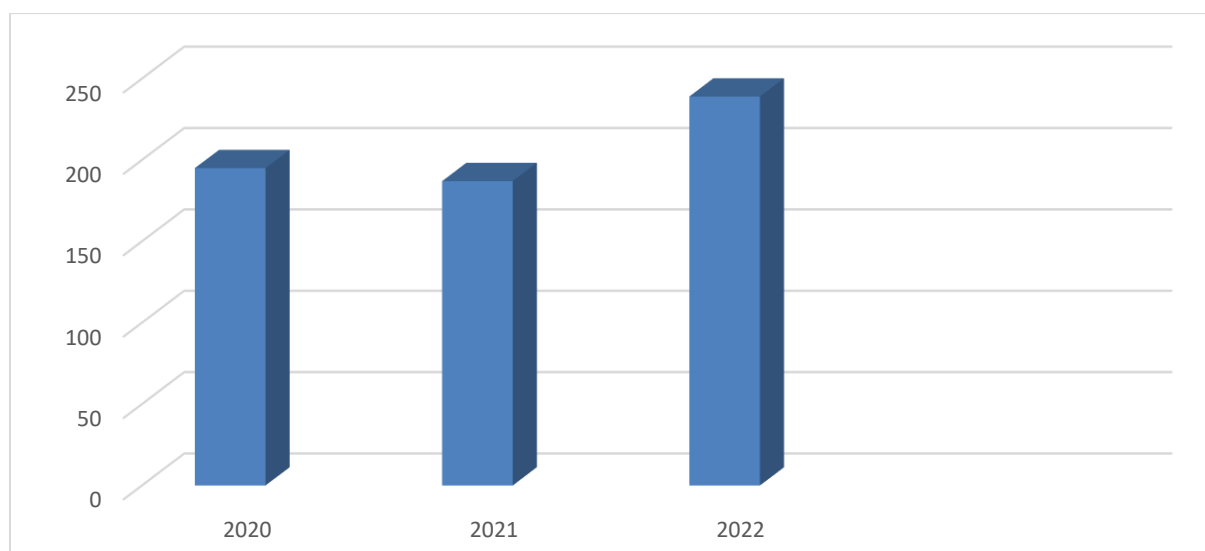
**Wykres nr 1. Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”.**



Źródło: Opracowanie własne

Na terenie miasta Tarnowa w 2020 r. wszczęto łącznie 195 procedur „Niebieskie Karty”, w 2021 r. liczba ta wyniosła 187. W 2022 r. liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty” wzrosła do 239.

**Wykres nr 2. Liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty” w latach 2020 – 2022.**



Źródło: Opracowanie własne

Z posiadanych danych wynika, że przemoc w rodzinie ujawniana jest najczęściej przez funkcjonariuszy Policji podczas interwencji domowych. Kolejną najczęściej reagującą instytucją było Centrum Usług Społecznych w Tarnowie, gdzie procedura wszczynana jest w trakcie wykonywania codziennych czynności służbowych, bądź też zgłoszeń ze środowiska. Pozostałe instytucje do tego zobligowane stosunkowo rzadko wszczynają procedurę „Niebieskie Karty”. Dane liczbowe obrazuje poniższa tabela.

**Tabela nr 2: Instytucje wszczynające procedurę „Niebieskie Karty” w latach 2020 – 2022.**

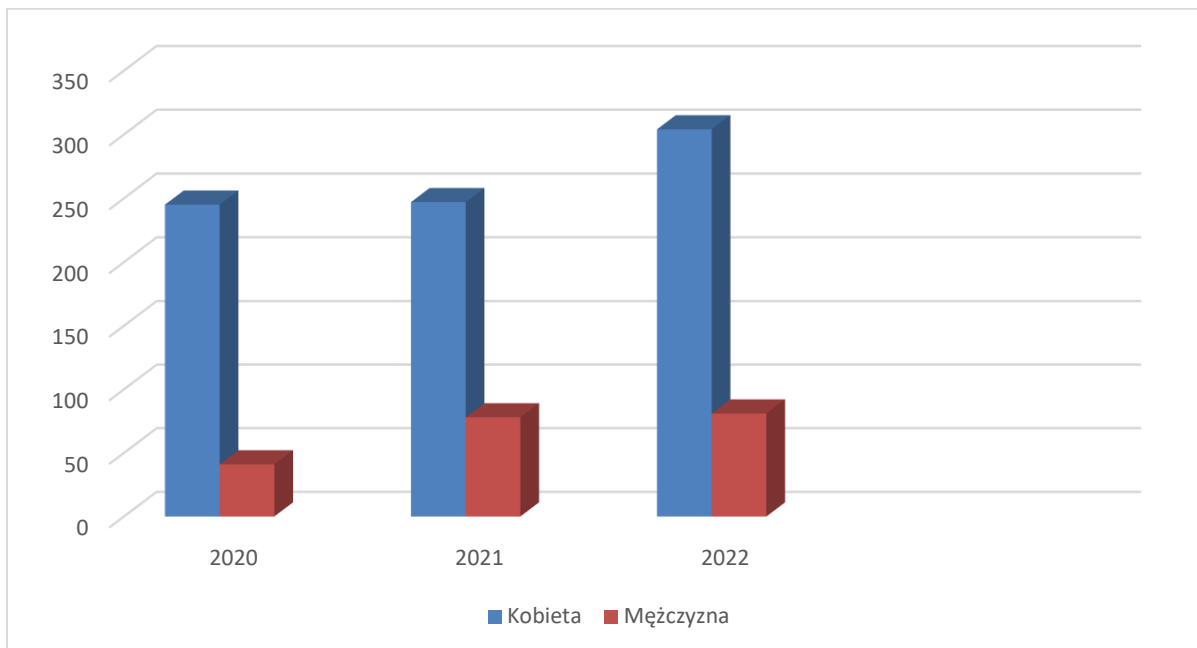
<b>Instytucja inicjująca procedurę „Niebieskie Karty”</b>	<b>Rok 2020 ilość</b>	<b>Rok 2021 ilość</b>	<b>Rok 2022 ilość</b>
Centrum Usług Społecznych w Tarnowie (poprzednio Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie)	<b>25</b>	<b>43</b>	<b>36</b>
Policja	<b>162</b>	<b>127</b>	<b>182</b>
Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy	<b>3</b>	<b>3</b>	<b>9</b>
Oświata	<b>5</b>	<b>14</b>	<b>11</b>
Ochrona zdrowia	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>1</b>
Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<b>Łącznie</b>	<b>195</b>	<b>187</b>	<b>239</b>

Źródło: Opracowanie własne

Wśród osób, wobec których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie większość stanowią kobiety. W 2020 r. objętych pomocą w ramach procedury „Niebieskie Karty” było 245 kobiet, natomiast w 2021 r. 247 kobiet. W 2022 r. liczba kobiet doznających przemocy w rodzinie wyniosła 304. Z uwagi na fakt, że mężczyźni rzadko zwracają się o pomoc i ujawniają, fakt doświadczenia przemocy ujawniono stosunkowo nieliczną grupę mężczyzn doznających przemocy w rodzinie. W 2020 r. odnotowano 41 takich przypadków, w 2021 r. – 78. W roku 2022 r. liczba mężczyzn doświadczających przemocy w rodzinie wyniosła 81.

Warto nadmienić, iż w dalszym ciągu dzieci stanowią dość liczną grupę wśród osób doświadczających przemocy w rodzinie. W 2020 r. odnotowano 58 przypadków, gdzie dzieci doświadczały przemocy w rodzinie. W 2021 r. była to liczba 76. W 2022 r. 113 osób małoletnich doświadczyło przemocy w rodzinie.

**Wykres nr 3. Osoby doświadczające przemocy w rodzinie z podziałem ze względu na płeć w latach 2020 – 2022.**

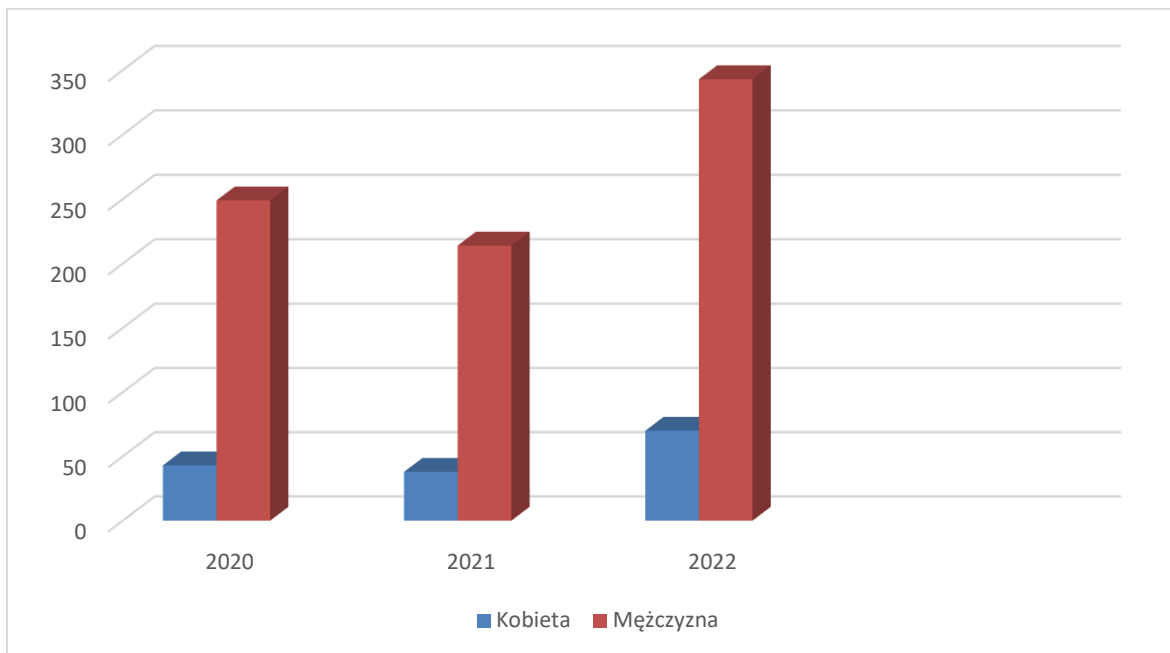


Źródło: Opracowanie własne

Rozkład płci w odniesieniu do osób, co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie jest odwrotny. W tej grupie osób dominują mężczyźni. W 2020 r. 249 mężczyzn było wskazanych jako osoby, co do których istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, odpowiednio w 2021 r. - 214, a w 2022 r.- 343.

Kobiet, jako osoby podejrzane o stosowanie przemocy w rodzinie w 2020 r. było 43, w 2021 r. – 38, a w 2022 r. - 70.

**Wykres nr 4. Podział ze względu na płeć, osób co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie w latach 2020 – 2022.**



Źródło: Opracowanie własne

#### 4.2 Analiza SWOT systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie Gminy Miasta Tarnowa.

Opracowana diagnoza problemu przemocy w rodzinie jak również potrzeby i oczekiwania zgłaszane przez osoby pracujące w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie umożliwiły stworzenie analizy SWOT, która określa mocne i słabe strony, a także szanse i zagrożenia systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie działającego na terenie Gminy Miasta Tarnowa.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> <li>- rozwijająca się dobra współpraca służb działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie,</li> <li>- zaplecze instytucjonalne realizujące zadania na rzecz osób uwikłanych w przemoc m. in Zespół Interdyscyplinarny</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- silnie zakorzenione w społeczeństwie stereotypy dot. zjawiska przemocy w rodzinie,</li> <li>- niewystarczające nakłady finansowe przeznaczane na doksztalcanie kadry w zakresie problematyki przemocy w rodzinie,</li> </ul>

<p>ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, Specjalistyczna Poradnia Profilaktyczno – Terapeutyczna, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Ośrodek Leczenia Uzależnień i Współuzależnienia, organizacje pozarządowe, Policja, Prokuratura, Sąd Rejonowy i Okręgowy w Tarnowie,</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- łatwa dostępność do instytucji działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie dla mieszkańców miasta,</li> <li>- szeroko rozpowszechniana informacja na temat instytucji niosących pomoc osobom uwikłanym w przemoc (media, ulotki, plakaty, kampanie społeczne, strony internetowe),</li> <li>- wysokie kompetencje służb działających w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,</li> <li>- systematycznie podnoszone kwalifikacje przez kadrę specjalistów pracujących z rodzinami uwikłanymi w przemoc w rodzinie.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- zbyt mała liczba programów profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,</li> <li>- niewystarczające nakłady finansowe na tworzenie oferty pomocowej dla osób uwikłanych w przemoc,</li> <li>- głęboko zakorzeniony stereotyp, że przemoc w rodzinie jest częścią problemu uzależnienia od alkoholu,</li> <li>- brak mieszkań chronionych dla osób doświadczających przemocy, jako przejściowej formy schronienia dla osób opuszczających TOIKiWOP,</li> <li>- brak narzędzia wykonawczego wobec osób stosujących przemoc w rodzinie do uczestnictwa w programach korekcyjno – edukacyjnych.</li> </ul>
<b>SZANSE</b>	<b>ZAGROŻENIA</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- zmiany prawne umożliwiające skuteczne formy niesienia pomocy rodzinom uwikłanym w przemoc,</li> <li>- skuteczniejsza izolacja osób stosujących przemoc od osób jej doznających,</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- utrzymujące się stereotypy dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie,</li> <li>- niepełne dane na temat zjawiska przemocy w rodzinie, co z kolei skutkuje niepełną diagnozą i niewystarczającym rozeznaniem potrzeb.</li> </ul>

<p>- zwiększenie możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych na finansowanie działań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz podnoszenia kwalifikacji kadr pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie,</p> <p>- budowanie partnerstw z organizacjami pozarządowymi na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie,</p> <p>- przychylność władz samorządowych, lokalnych mediów.</p>	
--	--

## **V. Założenia programowe gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.**

### **5.1 Adresaci Programu.**

Program skierowany jest do:

- 1) ogółu społeczeństwa, w tym do osób zagrożonych przemocą w rodzinie,
- 2) osób dotkniętych przemocą w rodzinie,
- 3) osób stosujących przemoc w rodzinie,
- 4) świadków przemocy w rodzinie,
- 5) służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

### **5.2 Realizatorzy Programu.**

Realizatorami Programu na terenie Gminy Miasta Tarnowa są:

- 1) jednostki organizacyjne pomocy społecznej,
- 2) Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- 3) jednostki oświatowe,
- 4) jednostki ochrony zdrowia,
- 5) Policja,
- 6) sądy,
- 7) organizacje pozarządowe, które statutowo działają na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

## **VI. Cele Programu, obszary, wskaźniki, instytucje i podmioty realizujące Program.**

### **6.1 Cel główny Programu:**

Zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali tego zjawiska na terenie Gminy Miasta Tarnowa.

### **6.2 Cele szczegółowe:**

Cel 1: Zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Cel 2: Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

Cel 3: Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Cel 4: Podniesienie kompetencji, rozwijanie i doskonalenie umiejętności służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

### **6.3 Obszary działań:**

#### *6.3.1 Obszar I: Profilaktyka przeciwdziałania przemocy w rodzinie.*

Przemoc jest zjawiskiem niszczycielskim dla wszystkich jej uczestników, niezależnie od tego, po której stronie się znajdują. Dlatego w celu zwiększenia skuteczności przeciwdziałania zjawisku przemocy, niezbędne jest podejmowanie działań profilaktycznych, które stanowią istotne uzupełnienie całego procesu pomagania. Jest niezwykle ważnym, by podejmować te działania we wszystkich obszarach i środowiskach. Chodzi między innymi o rozwijanie właściwych postaw i mechanizmów, już w najwcześniejszym okresie życia, które na późniejszym etapie pozwolą skutecznie bronić się przed przemocą, nie dopuszczać się jej, rozwiązywać konflikty bez użycia przemocy i w sposób właściwy na nią reagować.

Działania profilaktyczne zawarte w Programie wpisują się w szeroko rozumianą profilaktykę społeczną pojmowaną jako działanie, które ma celu zapobieganie pojawieniu się lub rozwojowi niekorzystnego społecznie zjawiska.

Profilaktyka przemocy w rodzinie realizowana będzie na poziomie informacyjnym oraz edukacyjnym.

#### **Cel główny:**

Zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

**Działania:**

- diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Miasta Tarnowa;
- organizacja kampanii społecznych kierowanych do mieszkańców miasta dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie;
- nawiązanie współpracy z kościołami i innymi związkami wyznaniowymi w celu wprowadzenia elementów informacji i edukacji na temat zjawiska przemocy w rodzinie w ramach działania poradni prowadzonych przez kościoły lub związki wyznaniowe lub do programów nauk przedmałżeńskich;
- współpraca pomiędzy organami samorządu terytorialnego a organizacjami pozarządowymi, w celu wprowadzenia elementów edukacji na temat zjawiska przemocy w rodzinie w ramach działania projektów prowadzonych przez organizacje pozarządowe,
- opracowanie i realizacja programów, warsztatów profilaktycznych, których celem jest promowanie prawidłowych metod wychowawczych, w tym w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
- prowadzenie poradnictwa mającego na celu wzmocnienie kompetencji opiekuńczo – wychowawczych rodziców;
- prowadzenie poradnictwa mającego na celu wzmocnienie kompetencji opiekuńczo – wychowawczych rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą;
- wspieranie rodziny poprzez pomoc w rozwiązywaniu konfliktów w ramach mediacji rodzinnej;
- organizowanie w szkołach spotkań informacyjno – edukacyjnych dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie adresowanych do uczniów, nauczycieli oraz rodziców.

**Przewidywane efekty działań:**

- pogłębienie wiedzy mieszkańców Gminy Miasta Tarnowa z zakresu przemocy w rodzinie oraz sposobach jej przeciwdziałania,
- zwiększenie wiedzy wśród społeczności lokalnej na temat instytucji świadczących profesjonalną pomoc dla osób uwikłanych w przemoc,
- rozpoznawalność instytucji świadczących usługi w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- wzmocnienie kompetencji opiekuńczo – wychowawczych rodziców z terenu miasta Tarnowa.



Lp.	Działania	Realizatorzy	Wskaźniki
1.	Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie na terenie miasta Tarnowa.	Centrum Usług Społecznych w Tarnowie	- liczba opracowanych diagnoz;
2.	Organizacja kampanii społecznych kierowanych do mieszkańców miasta dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie.	Centrum Usług Społecznych w Tarnowie, Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy w Tarnowie	- liczba zorganizowanych kampanii społecznych;
3.	Nawiązanie współpracy z kościołami i innymi związkami wyznaniowymi w celu wprowadzenia elementów informacji na temat zjawiska przemocy w rodzinie w ramach działania poradni prowadzonych przez kościoły lub związki wyznaniowe lub do programów nauk przedmażeńskich.	Centrum Usług Społecznych w Tarnowie	- liczba podjętych inicjatyw; - liczba osób, którym udzielono informacji;
4.	Współpraca pomiędzy organami samorządu terytorialnego a organizacjami pozarządowymi, w celu wprowadzenia elementów edukacji na temat zjawiska przemocy w rodzinie w ramach działania projektów prowadzonych przez organizacje pozarządowe.	Organizacje pozarządowe działające na terenie miasta Tarnowa	- liczba podjętych inicjatyw; - liczba osób, którym udzielono informacji dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
5.	Opracowanie i realizacja programów, warsztatów profilaktycznych, których celem jest promowanie prawidłowych metod wychowawczych, w tym, w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie.	Centrum Usług Społecznych w Tarnowie, Specjalistyczna Poradnia Profilaktyczno – Terapeutyczna w Tarnowie, Poradnie Psychologiczne – Pedagogiczne w Tarnowie, Inne jednostki oświatowe	- liczba opracowanych programów; - liczba zrealizowanych programów; - liczba uczestników programów;

6.	Prowadzenie poradnictwa, w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu metod opiekuńczych i wychowawczych, alternatywnych wobec stosowania przemocy, w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie oraz w stosunku do grup ryzyka, np. małoletnich w ciąży.	Centrum Usług Społecznych w Tarnowie, Specjalistyczna Poradnia Profilaktyczno – Terapeutyczna w Tarnowie, Poradnie Psychologiczne – Pedagogiczne w Tarnowie, Inne jednostki oświatowe, Jednostki ochrony zdrowia	-liczba placówek świadczących poradnictwo; - liczba opracowanych programów; -liczba osób, którym udzielono porady ogółem, w tym: liczba kobiet, w tym niepełnosprawnych i starszych, - liczba mężczyzn, w tym niepełnosprawnych i starszych. - liczba wizyt patronażowych prowadzonych przez położne podstawowej opieki zdrowotnej;
7.	Wspieranie rodziny poprzez pomoc w rozwiązywaniu konfliktów w ramach mediacji rodzinnej.	Specjalistyczna Poradnia Profilaktyczno – Terapeutyczna w Tarnowie, Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy w Tarnowie	-liczba rodzin objętych mediacją rodzinną;
8.	Organizowanie w szkołach spotkań informacyjno – edukacyjnych dot. zjawiska przemocy w rodzinie adresowanych do uczniów, nauczycieli oraz rodziców.	Centrum Usług Społecznych w Tarnowie, Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy w Tarnowie, Policja	-liczba spotkań informacyjno – edukacyjnych z: <ul style="list-style-type: none"> <li>• uczniami</li> <li>• nauczycielami</li> <li>• rodzicami</li> </ul> - liczba osób uczestniczących w zajęciach informacyjno – edukacyjnych, w tym: <ul style="list-style-type: none"> <li>• uczniowie</li> <li>• nauczyciele</li> <li>• rodzice</li> </ul>

### 6.3.2 Obszar II: Działania na rzecz osób doznających przemocy w rodzinie.

Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem, które powoduje degradację psychiczną i społeczną jej członków. Najwięcej szkód ponosi osoba doświadczająca przemocy w rodzinie. Charakteryzuje ją: niska samoocena, bierne strategie radzenia sobie ze stresem, silna zależność od osoby stosującej przemoc, obniżony nastrój, izolacja społeczna. Osoby doświadczające przemocy przeżywają silne poczucie winy związane z przypisywaniem sobie odpowiedzialności za akty przemocy, są przekonane, że to ich zachowanie wyzwała przemoc u partnera/partnerki. Silne powtarzające się akty przemocy powodują, że osoba która doznaje przemocy nie jest w stanie właściwie ocenić swojej sytuacji i szukać rozwiązań, skupiając się

jedynie na przetrwaniu. Pomoc osobom doświadczającym przemocy w rodzinie należy do priorytetowych działań z zakresu przeciwdziałania przemocy. Efektywna i profesjonalna pomoc na rzecz osób, które doświadczają przemocy powinna obejmować wielopłaszczyznowe, interdyscyplinarne działania zmierzające do zapewnienia bezpieczeństwa oraz odbudowy poczucia sprawstwa.

### **Cel główny:**

Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

### **Działania:**

- funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na terenie Gminy Miasta Tarnowa;
- funkcjonowanie Tarnowskiego Ośrodka Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy dla osób doświadczających przemocy w rodzinie;
- współpraca pomiędzy instytucjami oraz organizacjami pozarządowymi działającymi na terenie miasta Tarnowa w zakresie pomocy osobom doświadczającym przemocy w rodzinie;
- upowszechnianie informacji o dostępnych na terenie miasta formach pomocy: medycznej, psychologicznej, prawnej, socjalnej, zawodowej i rodzinnej skierowanych do osób dotkniętych przemocą w rodzinie;
- opracowanie i realizacja zajęć edukacyjnych dla osób doświadczających przemocy w rodzinie;
- udzielanie przez instytucje działające na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie specjalistycznego poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego, terapii indywidualnej lub grupowej, pomocy w formie grup wsparcia lub innych grup samopomocowych;
- zapewnienie osobom doświadczającym przemocy w rodzinie całodobowego schronienia;
- działalności lokalnych telefonów zaufania, telefonów interwencyjnych, informacyjnych dla osób doświadczających przemocy w rodzinie;
- zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom doznającym przemocy w rodzinie poprzez odizolowanie od osoby stosującej przemoc zgodnie z art. 12 a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
- opracowanie i realizacja programów terapeutycznych, pomocy psychologicznej, grup wsparcia dla osób doznających przemocy w rodzinie;
- zwiększenie dostępności mieszkań socjalnych dla osób doświadczających przemocy w rodzinie;
- prowadzenie monitoringu skuteczności działań na rzecz osób doznających przemocy w rodzinie;

### Przewidywane efekty działań:

- zapewnienie dostępności do pomocy specjalistycznej osobom doświadczającym przemocy w rodzinie,
- wzmocnienie współpracy interdyscyplinarnej w zakresie pomocy osobom doświadczającym przemocy w rodzinie,
- zapewnienie poczucia bezpieczeństwa osobom doznającym przemocy w rodzinie.

Lp.	Działania	Realizatorzy	Wskaźniki
1.	Funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na terenie miasta Tarnowa.	Przedstawiciele instytucji wchodzących w skład Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Tarnowie	- liczba posiedzeń zespołów interdyscyplinarnych; - liczba osób objętych pomocą zespołów interdyscyplinarnych; - liczba rodzin objętych pomocą zespołów interdyscyplinarnych; - liczba utworzonych grup roboczych; - liczba posiedzeń grup roboczych; - liczba osób objętych pomocą grup roboczych; - liczba rodzin objętych pomocą grup roboczych;
2.	Funkcjonowanie Tarnowskiego Ośrodka Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy dla osób doświadczającym przemocy w rodzinie.	Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy w Tarnowie	- zakres i rodzaj świadczonych usług przez w/w placówkę; - liczba osób korzystających z placówki wspierającej i udzielającej pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie ogółem, w tym: liczba kobiet, w tym niepełnosprawnych i starszych ,liczba mężczyzn, w tym niepełnosprawnych i starszych ,liczba dzieci, w tym niepełnosprawnych
3.	Współpraca pomiędzy instytucjami oraz organizacjami pozarządowymi działającymi na terenie miasta Tarnowa w zakresie pomocy osobom doświadczającym przemocy w rodzinie.	Centrum Usług Społecznych w Tarnowie, Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy w Tarnowie, organizacje pozarządowe	- liczba zleconych lub wspólnie realizowanych projektów; - rodzaj i formy współpracy;

4.	Upowszechnianie informacji o dostępnych na terenie miasta formach pomocy: medycznej, psychologicznej, prawnej, socjalnej, zawodowej i rodzinnej skierowanych do osób dotkniętych przemocą w rodzinie.	Centrum Usług Społecznych w Tarnowie, Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy w Tarnowie	<p>- liczba opracowanych i upowszechnianych materiałów informacyjnych:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• liczba prowadzonych stron internetowych poświęconych przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie lub umieszczenie na stronie internetowej instytucji informacji z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie</li> </ul> <p>- liczba lokalnych kampanii społecznych;</p>
5.	Opracowanie i realizacja zajęć edukacyjnych dla osób doświadczających przemocy w rodzinie.	Centrum Usług Społecznych w Tarnowie, Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy w Tarnowie	<p>- liczba zajęć edukacyjnych dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie;</p> <p>- liczba osób uczestniczących w zajęciach;</p>

6.	<p>Udzielanie przez instytucje działające na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie specjalistycznego poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego, terapii indywidualnej lub grupowej, pomocy w formie grup wsparcia lub innych grup samopomocowych.</p>	<p>Centrum Usług Społecznych w Tarnowie, Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy w Tarnowie, Jednostki ochrony zdrowia, Poradnie Psychologiczne _ Pedagogiczne w Tarnowie, Specjalistyczna Poradnia Profilaktyczno–Terapeutyczna w Tarnowie, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Tarnowie, Jednostki oświatowe, organizacje pozarządowe</p>	<p>Liczba osób objętych poradnictwem ogółem, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• medycznym</li> <li>• psychologicznym</li> <li>• prawnym</li> <li>• socjalnym</li> <li>• zawodowym</li> <li>• rodzinnym</li> </ul>
7.	<p>Zapewnienie osobom doświadczającym przemocy w rodzinie całodobowego schronienia.</p>	<p>Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy w Tarnowie</p>	<p>- liczba dostępnych miejsc; - liczba osób doznających przemocy, którym udzielono całodobowego schronienia w TOIKiWOP ogółem, w tym: liczba kobiet, w tym niepełnosprawnych i starszych, liczba mężczyzn, w tym niepełnosprawnych i starszych, liczba dzieci w tym niepełnosprawnych;</p>

8.	Działalności lokalnych telefonów zaufania, telefonów interwencyjnych, informacyjnych dla osób doświadczających przemocy w rodzinie.	Centrum Usług Społecznych w Tarnowie, Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy w Tarnowie, organizacje pozarządowe	- liczba działających lokalnych telefonów zaufania; - liczba działających telefonów informacyjnych lub interwencyjnych, czas dostępności; - liczba przeprowadzonych rozmów; - liczba przeprowadzonych interwencji;
9.	Zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom doznającym przemocy w rodzinie poprzez odizolowanie od osoby stosującej przemoc zgodnie z art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.	Centrum Usług Społecznych w Tarnowie	- liczba dzieci, które zostały odebrane z rodziny w sytuacji bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia w związku z przemocą w rodzinie, w trybie art. 12 a ustawy; - liczba zażaleń do sądu opiekuńczego na odebranie dziecka ; - liczba stwierdzonej przez sąd bezzasadności, nielegalności lub nieprawidłowości odebrania dziecka; - liczba zawiadomień o stwierdzeniu przez sąd bezzasadności, nielegalności lub nieprawidłowości odebrania dziecka, przełożonych osób, które dokonały odebrania dziecka;
10.	Opracowanie i realizacja programów terapeutycznych i pomocy psychologicznej dla osób doświadczających przemocy w rodzinie.	Centrum Usług Społecznych w Tarnowie, Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy w Tarnowie, organizacje pozarządowe	- liczba programów terapeutycznych dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie; -liczba uczestników programów terapeutycznych ogółem, w tym kobiety, mężczyźni, dzieci; - liczba osób które ukończyły programy terapeutyczne ogółem, w tym kobiety, mężczyźni, dzieci; - liczba grup terapeutycznych; - liczba grup wsparcia; - liczba osób uczestniczących w grupach wsparcia;
11.	Zwiększenie dostępności mieszkań socjalnych dla osób doświadczających przemocy w rodzinie.	Miejski Zarząd Budynków spółka z o.o. w Tarnowie	- liczba opracowanych uregulowań prawnych ( przepisów prawa miejscowego, regulaminów itp.) umożliwiających pomoc osobom dotkniętym przemocą w uzyskaniu mieszkania; - liczba mieszkań socjalnych przyznanych osobom dotkniętym przemocą w rodzinie w pierwszej kolejności;

12.	Monitoring skuteczności działań na rzecz osób doznających przemocy w rodzinie.	Centrum Usług Społecznych w Tarnowie, Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy w Tarnowie	- liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” z uwagi na ustanie przemocy w rodzinie; - liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” z uwagi na brak zasadności podejmowania działań; - liczba osób monitorowanych po opuszczeniu TOIKiWOP, u których przemoc w rodzinie ustała, ogółem: w tym liczba kobiet, w tym niepełnosprawnych i starszych, liczba mężczyzn, w tym niepełnosprawnych i starszych, liczba dzieci w tym niepełnosprawne;
-----	--	---	--

### 6.3.3 Obszar III: Działania w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

Osoba stosująca przemoc działa zawsze z intencją, wobec osoby która jest od niej słabsza, narusza jej prawa i dobra osobiste, powodując cierpienia i szkody. Osoba stosująca przemoc ma najczęściej w deklaracjach i we własnym mniemaniu dobre intencje. Jest przekonana, że nie miała innego wyjścia i musiała „użyć przemocy”, jednak to osoba stosująca przemoc powinna podjąć decyzję oraz działania zmierzające do zmiany swojego zachowania. Tak więc skuteczna pomoc specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie musi opierać się o działania w stosunku do osoby stosującej przemoc, zarówno działania interwencyjne jak i pomoc psychologiczno – terapeutyczną. Interwencja przedstawicieli służb w stosunku do osoby stosującej przemoc powinna wywołać u takiej osoby motywację (wewnętrzną bądź zewnętrzną) do szukania specjalistycznej pomocy. Pomoc specjalistyczna ukierunkowana jest na naukę samokontroli oraz naukę zastępowania agresji. Zasadniczą rolę w tym obszarze stanowią oddziaływania korekcyjno – edukacyjne. Prowadzenie tych oddziaływań jest realizacją zadania z zakresu administracji rządowej zleconego powiatom, wynikającego z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

#### **Cel główny:**

Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

#### **Działania:**

- opracowanie i rozpowszechnianie informatora dotyczącego instytucji i organizacji pozarządowych, działających na terenie miasta Tarnowa, które oferują pomoc osobom stosującym przemoc w rodzinie, w szczególności realizują programy korekcyjno – edukacyjne. Informatory w formie elektronicznej będą przekazywane Prezesowi Sądu Rejonowego w Tarnowie, Prezesowi Sądu Okręgowego w Tarnowie, Prokuratorowi Rejonowemu



w Tarnowie, Komendantowi Miejskiemu Policji w Tarnowie, oddziałowi Żandarmerii Wojskowej dwa razy w roku : do 30 stycznia i 31 lipca danego roku,

- interwencja i reakcja służb na zjawisko przemocy w rodzinie poprzez stosowanie procedury „Niebieskie Karty”,
- realizacja programu korekcyjno – edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie w warunkach wolnościowych i jednostkach penitencjarnych oraz monitoring skuteczności tych programów,
- zapewnienie dostępu do programów korekcyjno – edukacyjnych w każdym powiecie poprzez całoroczną dostępność miejsc w realizowanych programach,
- opracowanie i realizacja programów psychologiczno – terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie oraz monitoring skuteczności tych programów,
- opracowanie i realizacja oddziaływań edukacyjnych lub/i wspierających dla osób stosujących przemoc w rodzinie, które ukończyły program korekcyjno – edukacyjny lub psychologiczno – terapeutyczny,

### **Przewidywane efekty działań:**

- zwiększenie wiedzy pracowników sądów, prokuratury, Policji, Żandarmerii Wojskowej na temat oferty pomocy skierowanej do osób stosujących przemoc w rodzinie,
- zapewnienie dostępności do pomocy specjalistycznej osobom stosującym przemoc w rodzinie,
- zwiększenie wiedzy osób stosujących przemoc w rodzinie o sposobach radzenia sobie z wyrażeniem emocji w sposób nie raniący innych oraz o miejscach, w których mogą skorzystać z pomocy specjalistycznej,
- skoordynowanie działań służb realizujących zadania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Lp.	Działania	Realizatorzy	Wskaźniki
1.	Opracowanie i rozpowszechnianie informatora dotyczącego instytucji i organizacji pozarządowych, działających na terenie miasta Tarnowa, które oferują pomoc osobom stosującym przemoc w rodzinie, w szczególności realizują programy korekcyjno – edukacyjne.	Centrum Usług Społecznych w Tarnowie	- liczba przekazanych informatorów ogółem, w tym: Prezesowi Sądu Rejonowego w Tarnowie, Prezesowi Sądu Okręgowego w Tarnowie, Prokuraturze Rejonowej w Tarnowie, Komendantowi Miejskiemu Policji w Tarnowie, oddziałowi Żandarmerii Wojskowej, w formie elektronicznej;
2.	Interwencja i reakcja służb na zjawisko przemocy w rodzinie poprzez stosowanie procedury „Niebieskie Karty”.	Centrum Usług Społecznych w Tarnowie, Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy w Tarnowie, Policja, placówki ochrony zdrowia, placówki oświatowe, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Tarnowie	<p>- liczba sporządzonych formularzy „Niebieskie Karty – A” sporządzonych przez przedstawicieli:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• CUS,</li> <li>• TOIKiWOP</li> <li>• Policji</li> <li>• Ochrony zdrowia</li> <li>• Oświaty</li> <li>• MKRPA</li> </ul> <p>- liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”;</p> <p>- liczba osób objętych procedurą „Niebieskie Karty”, wskazanych jako osoby stosujące przemoc w rodzinie;</p> <p>- liczba wypełnionych formularzy „NK- D”;</p> <p>- liczba wszczętych postępowań przygotowawczych w sprawach związanych z przemocą w rodzinie;</p> <p>- liczba odmów wszczęcia postępowania w sprawach związanych z przemocą w rodzinie;</p> <p>- liczba zakończonych postępowań przygotowawczych w sprawach związanych z przemocą w rodzinie poprzez sporządzenie aktu oskarżenia;</p> <p>- liczba zakończonych postępowań w sprawach związanych z przemocą w rodzinie poprzez umorzenie postępowania,</p>

3.	Realizacja, programu korekcyjno – edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie w warunkach wolnościowych i jednostkach penitencjarnych. Monitoring skuteczności programu.	Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy w Tarnowie, Służba Więzienna	- liczba edycji programu; - liczba osób przystępujących do uczestnictwa w programie; - liczba osób, które ukończyły program; - liczba osób stosujących przemoc w rodzinie, które po ukończeniu programu powróciły do zachowań polegających na stosowaniu przemocy w rodzinie; - liczba osób osadzonych, poddanych oddziaływaniom korekcyjno – edukacyjnym, które w ciągu trzech lat zostały ponownie osadzone z uwagi na popełnienie czynu podobnego;
4.	Zapewnienie dostępu do programów korekcyjno – edukacyjnych w każdym powiecie poprzez całoroczną dostępność miejsc w realizowanych programach.	Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy w Tarnowie	- liczba realizowanych programów korekcyjno – edukacyjnych , których dostępność była przez cały rok;
5.	Opracowanie i realizacja programów psychologiczno – terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.	Centrum Usług Społecznych w Tarnowie, Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy w Tarnowie	- liczba programów; - liczba osób, które przystąpiły do programów; - liczba osób które ukończyły programy; - liczba osób, które po ukończeniu programu powróciły do zachowań polegających na stosowaniu przemocy w rodzinie;
6.	Opracowanie programów oddziaływań edukacyjnych lub/i wspierających dla osób stosujących przemoc w rodzinie, które ukończyły program korekcyjno – edukacyjny lub psychologiczno – terapeutyczny.	Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy w Tarnowie, Centrum Usług Społecznych w Tarnowie	- liczba programów; - liczba osób uczestniczących w programach wspierających dla osób stosujących przemoc w rodzinie;

#### 6.3.4 Obszar IV: Podniesienie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Sprawnie działający system przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie miasta Tarnowa musi opierać się o wyspecjalizowaną i profesjonalną kadrę. W związku z powyższym w Programie zostały ujęte działania również w tym zakresie. Każdy przedstawiciel służb zobowiązany do działań na rzecz rodzin uwikłanych w przemoc, aby działać skutecznie powinien posiadać umiejętności z zakresu rozpoznawania, diagnozy, reagowania oraz metod i narzędzi pracy z osobami uwikłanymi w przemoc. Nieodzowną sprawą jest również zapewnienie osobom pracującym w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie wsparcia

w postaci superwizji, grup wsparcia lub coachingu.

### **Cel główny:**

Podniesienie kompetencji, rozwijanie i doskonalenie umiejętności służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

### **Działania:**

- opracowanie diagnoz potrzeb szkoleniowych członków zespołu interdyscyplinarnego oraz grup roboczych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- udział służb działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szkoleniach/konferencjach z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- objęcie osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie wsparciem w formie superwizji, coachingu, grup wsparcia, doradztwa.

### **Przewidywane efekty działań:**

- zwiększenie wiedzy i świadomości kadr instytucji i organizacji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie w zakresie diagnozowania i reagowania na przemoc,
- podniesienie jakości usług świadczonych przez przedstawicieli instytucji i organizacji działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- profesjonalizacja i specjalizacja kadr świadczących usługi dla osób uwikłanych w przemoc.

<b>Lp.</b>	<b>Działania</b>	<b>Realizatorzy</b>	<b>Wskaźniki</b>
1.	Opracowanie diagnozy potrzeb szkoleniowych członków zespołu interdyscyplinarnego oraz grup roboczych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	Centrum Usług Społecznych w Tarnowie, Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy w Tarnowie, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policja, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	- liczba diagnoz potrzeb szkoleniowych; - liczba zrealizowanych szkoleń; - liczba uczestników szkoleń z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie;

3.	Objęcie osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie wsparciem w różnych formach poradnictwa i wsparcia psychologicznego.	Centrum Usług Społecznych w Tarnowie, Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy w Tarnowie, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Tarnowie, Policja, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	- liczba osób objętych superwizją, <ul style="list-style-type: none"> <li>• liczba uczestników;</li> <li>• liczba zrealizowanych spotkań superwizyjnych;</li> </ul> - liczba osób objętych coachingiem, <ul style="list-style-type: none"> <li>• liczba uczestników;</li> <li>• liczba zrealizowanych spotkań coachingowych;</li> </ul> - liczba osób uczestniczących w grupie wsparcia, <ul style="list-style-type: none"> <li>• liczba uczestników;</li> <li>• liczba zrealizowanych spotkań grup wsparcia;</li> </ul>
----	---	--	--

## VII. Monitoring i sprawozdawczość.

Monitorowanie Programu odbywać się będzie na podstawie corocznej sprawozdawczości z wykonywania zadań oraz bieżącej analizy realizacji poszczególnych celów, ze szczególnym uwzględnieniem osiągniętych efektów.

Instytucje odpowiedzialne za realizację zadań wynikających z Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie mają obowiązek gromadzić dane sprawozdawcze z realizacji Programu w zakresie je obowiązującym. Jednostką odpowiedzialną za koordynowanie realizacji Programu jest Centrum Usług Społecznych w Tarnowie. Centrum Usług Społecznych w Tarnowie zobowiązany jest raz do roku dokonać analizy realizacji zadań Programu w oparciu o dane za rok poprzedzający, która przedstawiona zostanie Prezydentowi Miasta Tarnowa celem uwzględnienia jej w corocznym raporcie o stanie miasta.

## VIII. Zasady finansowania.

Finansowanie realizacji zadań Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Miasta Tarnowa dokonywać się będzie w różnych formach i z wielu źródeł. Zakres realizacji poszczególnych działań programowych w kolejnych latach będzie ściśle uzależniony od możliwości finansowych Gminy Miasta Tarnowa, wysokości dotacji przyznanych na realizację zadań z zakresu

administracji rządowej oraz możliwości budżetowych i innych podmiotów zaangażowanych w działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Miasta Tarnowa finansowany będzie ze środków:

- 1) budżetu Gminy Miasta Tarnowa, w szczególności w ramach Gminnego Programu Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii dla miasta Tarnowa oraz środków na te zadania przewidzianych w planach finansowych jednostek organizacyjnych Gminy Miasta Tarnowa,
- 2) budżetu państwa.

Uprawnione jednostki na zaplanowane w Programie działania aplikować mogą o środki zewnętrzne.

## **IX. Ewaluacja.**

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar w Przemocy w Rodzinie realizowany będzie w okresie od 2023 r. do 2026 r. W 2026 r. planowana jest ewaluacja podjętych działań. Celem ewaluacji będzie zbadanie efektów realizacji Programu pod kątem następujących kryteriów:

- 1) użyteczności – stopień przydatności Programu dla odbiorców,
- 2) skuteczności – stopień osiągnięcia zaplanowanych celów.

Celem ewaluacji będzie uzyskanie informacji na temat skuteczności Programu i ewentualnych potrzeb związanych z usprawnieniem czy też modyfikacją kierunków działań.

## **Bibliografia**

1. Ogólnopolska diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie wobec dzieci na zlecenie Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej 2021 r.
2. Ogólnopolska diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie. Raport Kantor Polska dla Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej 2019 r.
3. Diagnoza lokalnych problemów społecznych mieszkańców miasta Tarnowa, Centrum Profilaktyki i Reeducacji „ATELIER”, Tarnów 2022 r.,
4. „Wyprawa PoMoc” Poradnik dla osób doznających przemocy w rodzinie. Stowarzyszenie na Rzecz Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” Warszawa 2008 r.,
5. „Godne życie bez przemocy” - poradnik dla osób stosujących przemoc. Stowarzyszenie na Rzecz Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” Warszawa 2008 r.



## DOKUMENT PODPISANY ELEKTRONICZNIE

### Dane podpisywanego dokumentu

Typ dokumentu	Uchwała
Numer dokumentu	LXXXI/762/2023
Data dokumentu	2023-01-26
Organ wydający	Rada Miejska w Tarnowie
Przedmiot regulacji	w sprawie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Miasta Tarnowa na lata 2023 - 2026
Identyfikator dokumentu	15F99925-BDEE-43D8-8B6F-CBF1B6700BBD

### Informacje o złożonych podpisach elektronicznych

<b>Podpis:</b>	
Sygnatura	Signature-1334349357
Numer seryjny	7FBF00AB1360171348C660D311779A21
Osoba podpisująca	Jakub Kwaśny
Kraj	PL
Data złożenia podpisu	2023-02-02 10:01:32
Zakres podpisu	Cały dokument
Wystawca certyfikatu	VATPL-5170359458 Certum QCA 2017 Asseco Data Systems S.A. PL